

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 21-05-02, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/21-05-02, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul programului instituțional de cercetare pentru anii 2024–2027, etapa anului 2025, 230102 ” Cercetări privind evoluția cernoziomurilor irigate în plantațiile horticole și testarea metodelor pedoameliorative de prevenire și/sau combatere a degradării lor pe anii 2024-2027”, director de proiect: Dr. Iurii ROZLOGA, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, IP „Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară”, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Biroul Secției Științe ale Vieții Nr.4 din 25 februarie 2026)

1. Realizarea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect, etapa 2025

Scopul propus presupune activități clare orientate pe efectuarea cercetărilor pedologice și hidrochimice privind evoluția cernoziomurilor irigate cu apă de adâncime în cadrul sistemelor de irigații din plantațiile horticole. În același timp însă, obiectivele propuse pentru anul 2025 includ 1) stabilirea evoluției cernoziomurilor a apele de irigare cu apă din surse locale și determinarea parametrilor valorici ai intensității de decalcifiere, solonețizare și de modificare a însușirilor fizice, chimice și biotei solurilor irigate; 2) acțiunile planificate include 4 activități dintre care 3 nu sunt prevăzute în scopul subprogramului. În același timp analiza rezultatelor obținute arată că o parte din elementele prevăzute de scop au fost parțial realizate.

2. Diseminarea rezultatelor obținute (publicații, participări la conferințe cu rapoarte etc.)

Lista publicațiilor include 6 lucrări dintre care 3 sunt articole cu factor de impact și doar 2 corespund tematicii cercetării și 3 abstracte, dintre care doar 1 corespunde temei subprogramului. Rezultatele cercetărilor au fost prezentate la 3 conferințe științifice dintre care 1 internațională peste hotare și 1 națională cu participare internațională. Rezultatele cercetării au fost diseminate la 6 seminare pentru formatori și 6 webinare și 3 mese rotunde, emisiuni radio Tv. (2). Pe parcursul realizării subprogramului au fost acordate 17 consultații pentru agenții economici în domeniul irigației solului.

3. Valoarea socio-economică și impactul rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare etc.).

În context socio-economic rezultatele cercetărilor prezintă interes prin informația utilă cu privire la impactul irigației cu ape nepretabile pentru irigare din surse locale. În acest sens se menționează aparte rezultatele cercetărilor biologice care scot în evidență evoluția procesului pedogenetic. De perspectivă sunt variantele de testare diversilor amendamenți în scopul reducerii impactului

irigării cu ape din subteran asupra cernoziomurilor. Se consideră că la această etapă de realizare a cercetărilor pornind de la particularitățile subiectului este prematură obținerea a unor forme de proprietate intelectuală, însă prezintă perspectivă de implementare practică..

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

5.

Din numărul total al echipei (14 persoane) circa 42,8% sunt tineri sub 40 ani dintre care 2 persoane sunt angajați a tezelor de doctorat. Executorii proiectului sunt angajați în conducerea doctoranzilor (3) și în comisii de îndrumare a tinerilor cercetători (3). Considerăm că acest aspect este bine realizat..

Punctajul mediu acordat: 24,3

Concluzii și recomandări:

Subiectul cercetărilor prezintă un interes deosebit pentru RM în contextul strategiei de dezvoltare a agriculturii irigabile a regiunii. În acest sens rezultatele prezentate în raport arată ca irigarea în modelul tradițional este contra indicată cernoziomurilor, iar utilizarea de ape naturale nepretabile pentru irigare conduce la degradarea accelerată a cernoziomurilor (terenul experimental Sturzăni). În acest context prezintă interes și sunt de perspectivă diverse variante de amendamente în scopul atenuării impactul negativ a irigării. Puncte forte este spectrul larg de parametri fizici hidrofizici, chimici și în deosebi biologici selectați pentru evaluarea complexă a impactului irigării asupra cernoziomurilor. Dintre puncte slabe se atestă doar realizarea parțială a scopului propus, lucru care a fost determinat de promovarea necoerentă a obiectivelor pentru realizarea acestora, iar ca urmare și planificarea nereușită a activităților de realizarea scopului propus. Ținând cont că realizarea subprogramului este în faza de desfășurare, se recomandă revizuirea activității pentru viitor.

Se propune calificativul general: Bine

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva GUDUMAC

Conducător adjunct al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Ion TODERAȘ

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela ROMANCIUC